

Optimisme opvejer en svag intelligens hos studerende

"Lykken står den kække bi" lyder et gammelt ordsprog. Og hvis man med kæk mener optimistisk, og med lykken tænker på et vellykket universitetsstudium, så viser en ny undersøgelse, at ordsproget i denne specielle sammenhæng harmonerer godt med virkeligheden. Kort sagt ser det ud til, at optimisme hos ikke specielt velbegavede studerende kan "kompensere" for en beskedent intelligens, således at optimistiske studerende med relativ lav intelligens opnår lige så gode resultater som optimistiske studerende med høj intelligens; medens pessimistiske studerende med lav intelligens ikke klarer sig nær så godt som pessimistiske studerende med høj intelligens.

Den pågældende undersøgelse blev udført af fire forskere fra et universitet i Pennsylvania i USA anført af Lyn Y. Abramson, der især er kendt for sine studier over de tankemønstre, der fører til pessimisme og depression. I denne undersøgelse definerede man optimisme og pessimisme på en måde, der er fastlagt af en anden kendt depressionsforsker Martin Seligman, og som senere er benyttet i et antal af undersøgelser.

Man tager udgangspunkt i den måde, et menneske tænker om årsagen til, at noget gik galt i ens tilværelse, fx at man kom ud for en ulykke eller blev vraget ved en jobansøgning.

De forklaringer, et menneske typisk giver sig selv ved sådanne negative begivenheder, kan deles på to måder. Den ene er med hensyn til, om årsagen var ydre eller indre. En "indre årsag" er, når man tillægger sig selv og sine egne egenskaber en væsentlig rolle i årsagsmønstret til den pågældende uheldige begivenhed, fx fordi man beskylder sig selv for at være dum eller klodset. En "ydre årsag" er, når man snarere mener, at det var andre mennesker eller ydre forhold,

der var skyld i den ubehagelige begivenhed. Mennesker, der ofte giver sig selv skylden for de negative begivenheder i deres tilværelse, og som typisk finder på "indre årsager", siges at være pessimister, fordi en indre årsag mere følger én gennem livet, således at man let kommer til at vente sig flere nederlag i fremtiden – man bliver altså pessimist.

Den anden opdeling af de typiske årsagstanker, der opstår hos et menneske ved en negativ begivenhed, er "kronisk" kontra "forbigående".

En kronisk årsag er en årsag, som vedvarende er til stede enten i én selv (ved indre årsager) eller i omverdenen (ved ydre årsager), fx ens egen medfødte dumhed eller medmenneskenes kroniske uforstand. En forbigående årsag er en årsag, der ikke varer ret længe, fx at man var dum i den pågældende situation, fordi man havde sovet dårligt i et par nætter, eller at andre var fjendtlige blot fordi de havde misforstået situationen. Mennesker, der ofte tænker i "kroniske årsager" når de skal forklare baggrunden for negative begivenheder, kommer således lettere til at tro, at disse årsager også vil give negative begivenheder i fremtiden, således at de også af denne grund bliver mere pessimistiske. De, der snarere finder på forbigående årsager – hvad enten de er indre eller ydre – kommer ikke automatisk til at vente sig så meget dårligt i fremtiden og bliver derfor snarere optimister.

Lyn Abramson og hendes kolleger undersøgte en hel årgang af studerende ved deres eget universitet. Disse studerende fik ved hjælp af et særligt spørgeskema målt deres pessimisme eller optimisme som beskrevet ovenfor. De studerende blev altså defineret som optimister, hvis de typisk tænkte på ydre og forbigående årsager ved negative begivenheder, mens de blev klassificeret som pessimister, hvis de snarere tænkte på indre og kroniske årsager til negative begivenheder. Desuden fik de studerende ved ankomsten til universitetet testet deres intelligens eller "akademiske evner" med en speciel test, der ofte benyttes i USA til at hjælpe med til at afgøre om en person egner sig til at studere eller ej.

Man har tidligere flere gange fundet, at den omtalte test ganske godt kan forudsige, hvor godt det vil gå en studerende i studieforløbet på universitetet. Lyn Abramsons nye undersøgelse viser imidlertid, at dette tilsyneladende kun gælder for studerende, der ikke er optimister. For de ikke-

Redaktionsgruppen består af:

Ask Elklit,
Thomas Nielsen (redaktør),
Dion Sommer &
Peter Krøjgaard,
alle fra
Psykologisk Institut,
Aarhus Universitet.

Sekretariat:
Ingrid Graversen
(træffes man-fr.
kl. 9-15 på
tlf. 89 42 49 00,
direkte: 89 42 49 22)

optimistiske studerende i denne undersøgelse fandt man som ventet, at de i det følgende år klarede sig desto dårligere ved studiet, jo lavere de havde scoret ved evnetesten. Men for de studerende, der var udprægede optimister, så man ikke denne sammenhæng mellem intelligens og succes ved universitetsstudiet. De optimistiske studerende, som ved intelligenstesten havde afsløret forholdsvis beskedne evner for et universitetsstudium, klarede sig faktisk nøjagtig ligeså godt i løbet af de fire studieår som de studerende, der ligeledes var optimister, men som derudover havde en noget højere intelligens og "studieegnethed".

Disse resultater rejser nu det interessante spørgsmål, om man kan forbedre chancerne for et godt universitetsstudium hos pessimistiske studerende, der ikke har de store intelligensreserver ved at hjælpe dem til at tænke mere optimistisk? I så fald skal man dog ikke tage de mest intelligente studerende med på et sådant "optimismekursus", for den amerikanske undersøgelse viste faktisk, at det blandt de mest intelligente studerende var pessimisterne, som klarede sig bedst! Det viser altså, at optimisme kun er godt for jævnt, men ikke for højt begavede studenter.

tn

Kilde: Gibb, B.E., Zhu, L., Alloy, L.B. & Abramson, L.Y. (2002). Attributional Styles and Academic Achievement in University Students: A Longitudinal Investigation. *Cognitive Therapy and Research*, 26(3), 309-315.